

Demonštrácia jednotlivých krokov genetického algoritmu

Technická správa

Peter Lacko
xlacko06@stud.fit.vutbr.cz

10. prosince 2014

1 Genetické algoritmy

Genetické algoritmy (GA) je označenie algoritmov, ktoré sa pokúšajú nájsť najlepšie riešenie daného problému simulovaním procesu prirodzeného výberu v prírode (evolúcie). Nachádzajú uplatnenie v mnohých typoch riešených úloh, predovšetkým však u problémov s príliš veľkým prehľadávacím priestorom, u obtiažne definovaných problémov resp. tam kde nie je dostupná alebo možná matematická analýza, či v prípadoch keď tradičné metódy zlyhávajú. Príkladom sú optimalizačné úlohy, metódy strojového učenia či automatické programovanie (tiež zvané i Genetické programovanie).

Samotný genetický algoritmus pozostáva z nasledujúcich krokov :

1. Náhodne vygeneruj počiatočnú populáciu,
2. Zisti ohodnotenie každého jedinca z populácie,
3. Vypočítaj pravdepodobnosť výberu pre každého jedinca z populácie na základe jeho ohodnotenia (proporčne vzhľadom k celej populácii),
4. Aplikuj genetické operátory na vytvorenie novej populácie z populácie pôvodnej (reprodukcia),
5. Ak nebola splnená podmienka ukončenia, pokračuj bodom 2.

1.1 Reprodukcia

Reprodukcia typicky pozostáva z výberu rodičov, rekombinácie, mutácie a vloženia nových potomkov do pôvodnej populácie, analogicky k procesu v prírode.

Výber rodičov. Pre výber rodičov existujú rôzne metódy, popíšem tu tri z nich použité v aplikácii:

- Algoritmus rulety – vygeneruje náhodné číslo v rozsahu $[0,1)$, a na základe jeho hodnoty sa vyberie rodič z populácie. Jedinci s vyšším ohodnotením majú teda vyššiu pravdepodobnosť výberu. Proces opakujeme kým nezískame požadovaný počet rodičov.
- Algoritmus výberu elity – z populácie sa vyberú jedinci s najlepším ohodnotením
- Algoritmus turnaja – z populácie je vybraný istý počet jedincov a ten s najlepším ohodnotením sa vyberie ako rodič. Iteratívne opakujeme kým nezískame požadovaný počet rodičov.

Rekombinácia. Produktom rekombinácie je nová populácia jedincov vzniknutých náhodným krížením chromozómov práve dvoch náhodne vybraných rodičov, tj. vzájomnou výmenou častí chromozómov medzi jedným alebo viacerými bodmi kríženia.

Mutácia. Mutácia je náhodná zmena génu v chromozóme jedného jedinca populácie (napr. pričítaním malej hodnoty či invertovaním bitu). Využíva sa na zachovanie rôznorodosti populácie a napomáha vyhýbaniu sa lokálnemu maximu do ktorého môže GA konvergovať. Mutácia môže byť prevedená invertovaním bitu, pričítaním malej hodnoty k chromozómu, vynásobením hodnoty chromozómu a pod.

Tvorba novej populácie. Nová populácia sa vytvára vložením istého množstva novo vzniknutej populácie do pôvodnej populácie. Veľkosť novej populácie môže byť rovnaká, ale i väčšia či menšia ako pôvodná. Záleží taktiež na počte jedincov ktorí budú v populácii nahradení.

2 Knapsack problém

Na demonštráciu jednotlivých krokov GA som zvolil tzv. 0/1 Knapsack problém. Je to kombinačná úloha u ktorej máme k dispozícii určité množstvo položiek, kde každá položka má svoj objem a hodnotu, a rucksak (knapsack) ktorého objem je menší ako objem vš. položiek dohromady.

Cieľom je vybrať také položky pre vloženie do knapsacku, ktorých celkový objem je menší, nanajvyš rovný objemu knapsacku a súčasne ich hodnota čo najvyššia. Existuje mnoho variácií problému a spôsobov jeho riešenia. U varianty 0/1 môže byť každá položka z množiny položiek umiestnená v knapsacku nula alebo jedenkrát. Na knapsack problém je možné pozerať aj ako na problém pridelovania obmedzeného počtu zdrojov.

3 Popis činnosti aplikácie

V demonštračnej aplikácii je obsah knapsacku reprezentovaný jedným bytom, kde hodnoty jednotlivých bitov značia príslušnosť danej položky v knapsacku (1 – položka sa nachádza v knapsacku, 0 – nenachádza). Maximálny počet položiek v knapsacku je teda 8, čo nám dáva celkovo 256 rôznych zložení knapsacku. Je teda zjavné že na výpočet optimálneho zloženia knapsacku nie je GA v tomto prípade najvhodnejšie riešenie, avšak výborne poslúži na ilustráciu jeho činnosti a to najmä vďaka svojej názornosti.

Objem a hodnota položiek sa generuje náhodne pri spustení programu (je možné generovať i manuálne po spustení) pričom hodnota i objem každej položky sa pohybuje v rozpätí 0 – 256 a maximálny objem knapsacku je daný ako polovica celkového objemu všetkých položiek. Počiatočná populácia sa generuje náhodne pričom je možné zvoliť jej veľkosť a to v rozmedzí 2–10. Do počiatočnej populácie sú vybrané iba také kombinácie položiek (jedinici), ktorých celkový objem je menší alebo rovný maximálnemu objemu knapsacku. Populácia má v každej generácii rovnaký počet jedincov.

Podobne je možné zvoliť i počet cyklov reprodukcie a to medzi 1 – 50, čo je zároveň jediná ukončovacia podmienka algoritmu. Počet rodičov je stanovený ako $\lfloor |population|/2 \rfloor$ a je možné si zvoliť jeden z troch spôsobov ich výberu popísaných vyššie.

V aplikácii je možnosť výberu medzi jedno, dvoj a trojbodovým krížením a uniformným krížením. U prvých troch možnosti sú body kríženia vybrané náhodne, avšak pre všetkých jedincov novo vytvorenej populácie sú rovnaké. Pravdepodobnosť výberu prvého i druhého rodiča je rovnaká pre všetkých rodičov (tzn. nový jedinec môže vzniknúť i krížením dvoch rovnakých rodičov). V prípade že objem nového jedinca (kombinácia položiek) je väčší ako objem knapsacku, náhodne sa vyberie bit s hodnotou 1 a invertuje na 0. Proces sa opakuje kým celkový objem nie je menší ako objem knapsacku.

Mutácia je vykonávaná invertovaním náhodného bitu v náhodne vybranom chromozóme, pričom invertovaný môže byť len bit, ktorého zmena nezväčší celkový objem položiek nad maximálny objem. Typicky je mutácia prevedená iba s veľmi malou pravdepodobnosťou, no v tejto aplikácii je mutácia kôli názornosti prevedená v každej iterácii algoritmu.

Počet nahradených jedincov starej populácie je taktiež možné si ľubovoľne zvoliť a to od 1, kedy je nahradený iba člen s najnižšou hodnotou až po plné nahradenie starej populácie novou.

4 Spustenie a ovládanie aplikácie

Programovacím jazykom aplikácie je Java vo verzii 7, grafické rozhranie je vybudované pomocou knižnice Swing, štandardne prítomnou v inštalácii Javy. Archív obsahuje súbory `dokumentace.pdf`, `GADemo.jar` a adresár `src` so zdrojovými textami aplikácie. Pre správny beh aplikácie je potrebné ju spustiť na počítači s grafickým užívateľským rozhraním a nainštalovanou Javou vo verzii 7 a vyššie.

Po rozbalení archívu spustíte aplikáciu príkazom

```
java -jar GADemo.jar
```

čím sa otvorí hlavné okno programu. Horná časť okna obsahuje stručný popis knapsack problému a súčasné hodnoty možných položiek v knapsacku. Tieto hodnoty je možné zmeniť po kliknutí na tlačítko *Vygeneruj nový obsah*. Dolná časť okna obsahuje prvky pre nastavenie parametrov genetického algoritmu. Hlavné okno a východzie hodnoty parametrov sú znázornené na obrázku 1. Po kliknutí na tlačítko *Start simulation* sa otvorí simulačné okno v prvom kroku, tj. výber rodičov. Je možné spustiť viacero simulácií s rovnakými hodnotami položiek a rôznymi parametrami a sledovať aký vplyv má výber parametrov na dosiahnuté výsledky.

V simulačnom okne je možné sa posúvať medzi jednotlivými krokmi algoritmu (výber rodičov, rekombinácia, mutácia, tvorba novej populácie) pomocou tlačítiek *Next* a *Prev*. a pomocou *Next cycle* resp. *Prev cycle* zasa prechádzať algoritmom po iteráciách. *Skip to results* slúži na okamžité zobrazenie výsledkov algoritmu a *Exit simulation* na ukončenie simulácie. Súčasný krok a číslo iterácie sú zobrazené v prvom hornom rohu a relevantné hodnoty v jednotlivých krokoch simulácie sú prehľadne zobrazené v tabuľkách tak, ako je znázornené na obr. 2.

5 Záver

Cieľom projektu bolo vytvoriť program na demonštráciu jednotlivých krokov genetického algoritmu. Na tento účel bol vybraný 0/1 knapsack problém, čo je kombinačná úloha ktorej cieľom je naplniť knapsack položkami s celkovým objemom nepresahujúcim kapacitu knapsacku pri ich čo najvyššej hodnote. Výstupom projektu je plne funkčná aplikácia s grafickým užívateľským rozhraním, ktorá zobrazuje príslušné hodnoty v jednotlivých krokoch algoritmu a umožňuje medzi nimi ľubovoľne prechádzať.

Knapsack problém

Knapsack problém je úloha, kde máme k dispozícii určité množstvo položiek, každú s určitým objemom a hodnotou, a knapsack kam chceme tieto položky uložiť. Cieľom je vybrať také položky aby ich celkový objem nebol väčší ako objem knapsacku a v súčte mali čo najvyššiu možnú hodnotu.

Max objem knapsacku: 465

Položka	Objem	Hodnota
1.	24	81
2.	71	5
3.	61	95
4.	27	6
5.	237	121
6.	239	88
7.	216	17
8.	55	101

Vygeneruj nový obsah

Nastavenie genetického algoritmu

Veľkosť populácie:

Počet cyklov reprodukcie:

Výber rodiča:

Body rekombinácie:

Počet nahradení:

Exit program   Start simulation

Obrázek 1: Hlavné okno aplikácie.

Parent Selection

Iterácia 1
Roulette selection

Populácia

ID	Populácia	Objem	Hodnota	Proporčne	Kumulatívne
1	00100001	245.0	199.0	0.08	0.08
2	11001001	506.0	289.0	0.12	0.20
3	10000111	465.0	363.0	0.15	0.35
4	00001110	534.0	302.0	0.12	0.48
5	01000011	389.0	151.0	0.06	0.54
6	01011001	611.0	284.0	0.12	0.65
7	10100100	469.0	507.0	0.21	0.86
8	01000110	521.0	332.0	0.14	1.00

Vybraní rodičia

Náhodná hodnota	ID	Rodič	Hodnota
0.01	1	00100001	199.0
0.66	7	10100100	507.0
0.54	5	01000011	151.0
0.86	7	10100100	507.0

< Prev (Reinsertion)   Next (Recombination) >

<< Prev cycle   Next cycle >>

Exit Simulation   Skip to results

Obrázek 2: Ukážka simulácie v prvej iterácii pri výbere rodičov